

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.06-05.01/184.00.1/ М/ОК1-2023
	Екземпляр № 1	Арк 12 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету гірничої справи, природокористування та будівництва

«30» серпня 2023 р., протокол № 7
Голова Вченої ради
Володимир КОТЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ОК1 «Охорона праці в галузі»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності 184 «Гірництво»
освітньо-професійної програми «Розробка родовищ
та видобування корисних копалин»
факультет гірничої справи, природокористування та будівництва
кафедра гірничих технологій та будівництва ім. проф. Бакка М.Т.

Схвалено на засіданні кафедри
маркшейдерії
«28» серпня 2023 р.
протокол № 7
В.о. завідувача кафедри
Володимир ШЛАПАК

Гарант освітньо-професійної програми
Володимир ШАМРАЙ

Розробник: к.т.н., доц., доцент кафедри маркшейдерії Сергій ІСЬКОВ

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.06-05.01/184.00.1/ М/ОК1-2023
	Екземпляр № 1	Арк 12 / 2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 18 «Виробництво та технології»	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність: 184 «Гірництво»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,625	Освітній ступінь: «магістр»	Лекції	
		16 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	8 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		58 год.	76 год.
Вид контролю: екзамен			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 35,6 % аудиторних занять, 64,4 % самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми навчання – 15,6 % аудиторних занять, 84,4 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.06-05.01/184.00.1/ М/ОК1-2023
	Екземпляр № 1	Арк 12 / 3

2. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування у майбутніх фахівців знань, умінь і здатностей вирішувати типові задачі діяльності з нормативно-правових і організаційних питань охорони праці, соціальної та економічної ефективності охорони праці, шляхів і напрямків поліпшення функціонування системи управління охороною праці, стану охорони праці у гірничій галузі та факторів, що його обумовлюють, розробки конкретних заходів та засобів поліпшення санітарно-гігієнічних умов, безпеки праці і пожежної безпеки.

Завдання вивчення навчальної дисципліни – набуття студентами знань, умінь і здатностей (компетенцій), які дозволять вирішувати професійні завдання у гірничій галузі з урахуванням вимог охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених освітньо-професійною програмою «Розробка родовищ та видобування корисних копалин» спеціальності 184 «Гірництво»:

ЗК4. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК8. Соціальна відповідальність за результати прийняття стратегічних рішень у гірничій промисловості, пов'язаних із безпекою ведення гірничих робіт, охороною навколишнього середовища та раціонального використання природних ресурсів.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів навчання** за спеціальністю 184 «Гірництво», освітньо-професійна програма «Розробка родовищ та видобування корисних копалин»:

РН4. Діяти соціально відповідально та свідомо.

РН12. Здатність до прийняття стратегічних рішень у гірничій промисловості, пов'язаних із безпекою ведення гірничих робіт, охороною навколишнього середовища та раціонального використання природних ресурсів..

3. Програма навчальної дисципліни МОДУЛЬ 1.

Тема 1. Міжнародні норми і законодавство України в галузі охорони праці.

Тема 2. Система управління охороною праці в організації.

Тема 3. Ризик-орієнтований підхід в охороні праці.

Тема 4. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків.

Тема 5. Економічні та соціально-психологічні аспекти охорони праці.

Тема 6. Актуальні проблеми охорони праці в діяльності науковців, інженерно-технічних працівників та службовців.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.06-05.01/184.00.1/ М/ОК1-2023
	Екземляр № 1	Арк 12 / 4

Тема 7. Охорона праці в гірничій галузі. Атестація робочих місць за умовами праці.

Тема 8. Пожежна безпека в галузі.

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма *				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
го		л	п	лаб	с.р.		го	л	п	лаб
Змістовий модуль 1										
Тема 1. Міжнародні норми і законодавство України в галузі охорони праці.	12	2	2	-	8	12	2	-	-	10
Тема 2. Система управління охороною праці в організації.	12	2	2	-	8	12	2	-	-	10
Тема 3. Ризик-орієнтований підхід в охороні праці	10	2	2	-	6	10	-	-	-	10
Тема 4. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків.	10	2	-	-	8	10	-	2	-	8
Тема 5. Економічні та соціально-психологічні аспекти охорони праці.	10	2	-	-	8	10	-	-	-	10
Тема 6. Актуальні проблеми охорони праці в діяльності науковців, інженерно-технічних працівників та службовців.	12	2	2	-	8	12		2	-	10
Тема 7. Охорона праці в гірничій галузі. Атестація робочих місць за умовами праці.	14	2	6	-	6	14	2	4	-	8
Тема 8. Пожежна безпека в галузі.	10	2	2	-	6	10	-	-	-	10
Разом за модулем 1	90	16	16	-	58	90	6	8	-	76
Усього годин	90	16	16	-	58	90	6	8	-	76

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Розробка інструкції з охорони праці для професії (за галузевим спрямуванням)	2
2	Вивчення НПАОП для гірничої галузі	2
3	Розробка рекомендацій щодо покращання умов праці на робочому місці	2
4	Порядок атестації робочих місць. Визначення категорії важкості праці, коефіцієнтів умов праці, стомленості та працездатності. Визначення коефіцієнту безпеки обладнання. Складання карти умов праці.	6
5	Оцінка ризиків в охороні праці	2
6	Дослідження та розрахунок часу евакуації під час пожежі	2
	Разом	16

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.06-05.01/184.00.1/ М/ОК1-2023
	Екземпляр № 1	Арк 12 / 5

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Міжнародні норми і законодавство України в галузі охорони праці.	8
2	Система управління охороною праці в організації.	8
3	Ризик-орієнтований підхід в охороні праці	6
4	Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків.	8
5	Економічні та соціально-психологічні аспекти охорони праці.	8
6	Актуальні проблеми охорони праці в діяльності науковців, інженерно-технічних працівників та службовців.	8
7	Охорона праці в гірничій галузі. Атестація робочих місць за умовами праці.	6
8	Пожежна безпека в галузі.	6
	Разом	58

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання для самостійної роботи студентів не передбачені.

8. Методи навчання

Під час вивчення навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання: 1) словесні методи – лекція, бесіда, діалог, розповідь-роз'яснення; 2) наочні методи – метод ілюстрації, спостереження, моделювання; 3) практичні методи – виробничо-практичні, творчо-пошукові, контрольні; 4) самостійне навчання; 5) індивідуальна робота.

9. Методи контролю

Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал дисципліни різного характеру і рівня складності, засвоєння якого відповідно перевіряється під час поточного контролю і на екзамені. Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Під час вивчення дисципліни застосовуються такі види контролю знань:

- поточний контроль - письмові та усні опитування на заняттях, результати експрес контролю;
- модульний контроль - тести, виконання письмових завдань, виконання індивідуальних завдань, розв'язання виробничих ситуацій;
- підсумковий контроль знань у формі екзамену.

Екзамен проводиться у тестовій письмовій формі. Студент має право не складати екзамен і отримати оцінку за результатами поточного та модульного контролю (ПМК), якщо він виконав всі види навчальної роботи без порушення встановлених термінів і отримав позитивну (за національною шкалою)

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.06-05.01/184.00.1/ М/ОК1-2023
	Екземпляр № 1	Арк 12 / 6

підсумкову оцінку. Якщо студент отримав не задовільну оцінку або не згоден з оцінкою за результатами ПМК, він повинен скласти екзамен.

У дисципліні існує можливість врахування результатів неформальної освіти. При наявності сертифікату, посвідчення чи іншого документу, що підтверджує здобуття знань, компетенцій та результатів навчання з питань, пов'язаних з даною дисципліною, можливе перерахування окремих тем або призначення додаткових балів (не більше 10).

Метод контролю та критерії його оцінювання	Кількість балів	
Письмова контрольна робота *:	max 10	max 5
– повна відповідь на всі запитання	10	5
– повна відповідь на всі запитання, крім одного, на яке дана часткова відповідь	8-9	4
– на одне запитання відповідь відсутня	7	3
– на два запитання відповідь відсутня	5-6	2
– дана відповідь лише на 1 запитання	2-3	1
– незадовільні відповіді на всі запитання	0	0
Розрахункова (розрахунково-графічна) робота:	max 5	
– виконана у повному обсязі без помилок, повна відповідь на запитання при захисті роботи	5	
– виконана у повному обсязі без помилок, неповна відповідь на запитання при захисті роботи	4	
– виконана у повному обсязі з незначними помилками, повна відповідь на запитання при захисті роботи	3	
– виконана у повному обсязі з незначними помилками, неповна відповідь на запитання при захисті роботи	2	
– виконана у повному обсязі з незначними помилками, погана відповідь на запитання при захисті роботи	1	
– виконана не в повному обсязі, допущені серйозні помилки, незадовільна відповідь на запитання при захисті роботи	0	

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Загальна кількість балів за якими оцінюється вся поточна робота розподіляється між об'єктами контролю наступним чином:

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
модуль 1								100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
10	10	10	10	20	20	10	10	

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.06-05.01/184.00.1/ М/ОК1-2023
	Екземпляр № 1	Арк 12 / 7

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою: екзамен
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно
0 – 34	F	

11. Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації до теоретичного, практичного та самостійного вивчення теми «Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві» навчальних дисциплін «Основи охорони праці», «Охорона праці в галузі» (для студентів денної та заочної форм навчання всіх спеціальностей) / С.С. Іськов, Р.В. Соболевський, М.С. Куницька, Н.М. Остафійчук. – Житомир: Житомирська політехніка, 2019. – 84 с.

2. Методичні рекомендації до теоретичного, практичного та самостійного вивчення теми «Атестація робочих місць за умовами праці» навчальних дисциплін «Основи охорони праці», «Охорона праці в галузі» (для студентів денної та заочної форм навчання всіх спеціальностей) (автори: Іськов С.С., Соболевський Р.В., Криворучко А.О., Камських О.В., Панасюк А.В.). – Житомир: Житомирська політехніка, 2020. 78 с. Електронне видання (Протокол НМР №1 від 21.05.2020 р.)

3. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр» спеціальності 184 «Гірництво», освітньо-професійних програм «Маркшейдерська справа» та «Розробка родовищ та видобування корисних копалин»/ С.С. Іськов. – Житомир: Житомирська політехніка, 2021. – 20 с.

4. Методичні вказівки до практичного вивчення навчальних дисциплін «Основи охорони праці», «Охорона праці в галузі» для студентів всіх спеціальностей освітніх ступенів «бакалавр», «магістр» денної та заочної форм навчання (автори: Панасюк А.В., Іськов С.С., Камських О.В.). 2020. 58 с. Електронне видання. (Протокол НМР №1 від 21.05.2020 р.)

5. Охорона праці: Лабораторний практикум, частина 1 / Під редакцією В.Й. Сивка. – Житомир, ЖІТІ, 2001.- 63с.

6. Охорона праці: Лабораторний практикум, частина 2 / Укладачі В.Й. Сивко, О.В. Дерев'янку. – Житомир, ЖДТУ, 2007.- 80 с.Табл.12. Рис7.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.06-05.01/184.00.1/ М/ОК1-2023
	Екземпляр № 1	Арк 12 / 8

12. Рекомендована література

Базова

Основні законодавчі та нормативно-правові акти

1. Закон України «Про охорону праці».
2. Кодекс законів про працю України
3. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування».
4. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».
5. Кодекс цивільного захисту України.
6. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку».
7. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».
8. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».
9. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки».
10. ГОСТ 12.0.230-2007 ССБТ. Системи управління охороною праці. Загальні вимоги.
11. ДСТУ 2293:2014 «Охорона праці. Терміни та визначення основних понять».
12. ISO 26000:2010 – «Настанова по соціальній відповідальності». ISO 26000: 2010 (Draft) Guidance on Social Responsibility.
13. OHSAS 18001:2007 Occupational health and safety management systems – Requirements. Системи менеджменту охорони праці – Вимоги.
14. OHSAS 18002, Guidelines for the implementation of OHSAS 18001. Настанова по впровадженню OHSAS 18001.
15. SA8000: 2001 «Соціальна відповідальність». SAI SA8000: 2001 Social Accountability International.
16. ДБН В.2.2-28:2010 Будинки і споруди. Будинки адміністративного та побутового призначення.
17. ДБН В.2.5-28:2018 «Природне і штучне освітлення».
18. ДСанПіН «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу», затверджена наказом МОЗУ від 08.04.2014 р. № 248. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0472-14>
19. ДСанПіН «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу». Наказ МОЗ України 08.04.2014 № 248.
20. ДСанПіН 3.3.2-007-98 «Державні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин», затверджено Постановою Головного державного санітарного лікаря України від 10 грудня 1998 р. № 7. Режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua/view.php?id=2445>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.06-05.01/184.00.1/ М/ОК1-2023
	Екземпляр № 1	Арк 12 / 9

21. ДСанПіН 3.3.6.096-2002 Державні санітарні норми і правила при роботі з джерелами електромагнітних полів
22. ДСН 3.3.6.037-99 Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку.
23. ДСН 3.3.6.039-99 Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації
24. ДСН 3.3.6.042-99 Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень.
25. НПАОП 0.00-2.23-04 «Перелік заходів та засобів з охорони праці, витрати на здійснення та придбання яких включаються до валових витрат». Постанова Кабінету Міністрів України від 27 червня 2003 р. № 994.
26. НПАОП 0.00-4.03-04 «Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці». Наказ Держнагляддохоронпраці України від 08.06.2004 р. № 151.
27. НПАОП 0.00-4.09-07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 55.
28. НПАОП 0.00-4.11-07 «Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 56.
29. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці». Наказ Держнагляддохоронпраці від 26.01.2005 № 15.
30. НПАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці». Наказ Держнагляддохоронпраці від 29.01.1998 р. № 9.
31. НПАОП 0.00-4.21-04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнагляддохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255.
32. НПАОП 0.00-7.15-18 «Вимоги щодо безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з екранними пристроями», затверджені наказом Мінсоцполітики від 14.02.2018 № 207. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0508-18>.
33. НПАОП 0.00-7.15-18 «Вимоги щодо безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з екранними пристроями». Наказ Міністерства соціальної політики України від 14.02.2018 № 207
34. НПАОП 0.00-8.24-05 «Перелік робіт з підвищеною небезпекою». Наказ Держнагляддохоронпраці від 26.01.2005 р. № 15.
35. Перелік робіт, де є потреба у професійному доборі. Наказ МОЗ України та Держнагляддохоронпраці України від 23.09.1994 р. № 263/121.
36. Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися із здобувачами освіти під час освітнього процесу, затверджений Наказом МОН України від 16.05.2019 р. № 659.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.06-05.01/184.00.1/ М/ОК1-2023
	Екземпляр № 1	Арк 12 / 10

37. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків не виробничого характеру, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 22.03.2001 р. № 270.

38. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві, затверджений постановою КМУ від 17.04.2019 р. № 337.

39. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці. Затверджені Головою Держгірпромнагляду 7.02.2008 р.

Основна

1. Безпека та гігієна праці у гірничодобувній галузі та вугільній промисловості в Україні / Міжнародна організація праці; Група технічної підтримки з питань гідної праці та Бюро МОП для країн Центральної та Східної Європи. – Київ: МОП, 2018 р. Режим доступу:

https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---sro-budapest/documents/publication/wcms_670768.pdf

2. Вагонова О. Г. Економічні аспекти управління охороною праці на вугледобувних підприємствах : монографія / О. Г. Вагонова, Л. В. Касьяненко. - Д.: НГУ, 2013. Режим доступу: <http://ir.nmu.org.ua/handle/123456789/108278>

3. Гогіташвілі Г. Г. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: Навч. посіб. / Гогіташвілі Г. Г., Карчевські Є.-Т., Лапін В. М. – К.: Знання, 2007. – 367 с. Режим доступу: <https://dut.edu.ua/ua/lib/4/category/760/view/785>.

4. Голінько В. І. Управління безпекою в професійній діяльності : навч. посіб. – Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2018. – 156 с. Режим доступу: <http://ir.nmu.org.ua/handle/123456789/156065>

5. Голінько В.І. Охорона праці при геологорозвідувальних роботах : навч. посіб. / В.І.Голінько, О.В.Безщасний. - Дніпропетровськ : НГУ, 2014. Режим доступу: <http://ir.nmu.org.ua/handle/123456789/108580>

6. Катренко Л.А. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. / Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І. П. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.

7. Керування ризиками в гірничодобувній діяльності : монографія / Г.Г.Півняк, М. М. Табаченко, Р. О. Дичковський, В. С. Фальштинський. - Дніпропетровськ : НГУ, 2015. Режим доступу: <http://ir.nmu.org.ua/handle/123456789/146560>

8. Козлов С.С. Конспект лекцій з дисципліни «Охорона праці в галузі гірничо-добувної промисловості» : Навчальний посібник – К.: НТУУ «КПІ», 2013. – 60 с. Режим доступу: <https://bit.ly/316dqEs>

9. Охорона праці в будівництві: Навч. посіб. / за редакцією Коржика Б.М. і Іванова В.М. – Харків: Форт, 2010. – 388 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.06-05.01/184.00.1/ М/ОК1-2023
	Екземпляр № 1	Арк 12 / 11

10. Охорона праці в галузі та цивільний захист / Гасило Ю.А., Крюковська О.А., Левчук К.О., Романюк Р.Я. - Кам'янське: «ДДТУ», 2017. – 369 с. Режим доступу: http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/5/42/5-10-np4_2.pdf

11. Протоєрейський О.С. Охорона праці в галузі: Навч. посіб. / О.С. Протоєрейський, О.І. Запорожець – К.: НАУ, 2005. – 268 с.

12. Сивко В.Й. Розрахунки з охорони праці. Навч. посібник. – Житомир: РВВ ЖІТІ, 2001. – 148 с.

13. Хрутьба В.О. Практикум з курсу «Охорона праці в галузі», - К.: Університет економіки та права «КРОК», 2012 – 58 с.

14. Ярошевська В.М. Охорона праці в будівельній галузі: Навч. посіб. / Ярошевська В.М., Чабан В.Й. – Рівне: НУВГП, 2005. – 313с.

Додаткова література

1. Засоби індивідуального захисту: типи, вимоги, рекомендації. В.І. Голінько, С.І. Чеберячко, О.В. Дерюгін, Ю.І. Чеберячко, Д.І.Радчук. – Дніпро: НТУ «Дніпровська політехніка», 2021. Режим доступу: <http://ir.nmu.org.ua/handle/123456789/159314>

2. Моніторинг умов праці : навч. посіб., 2-ге вид./ В.І.Голінько, С.І. Чеберячко, М.В.Шибка, О.О.Яворська. - Дніпропетровськ: НГУ, 2012.- 230 с. Режим доступу: <http://ir.nmu.org.ua/handle/123456789/146994>

3. Охорона праці (практикум): Навч. посіб. / За заг. ред.. к.т.н., доц.. І. П. Пістуна. – Львів: «Тріада плюс», 2011 – 436 с.

4. Охорона праці: Навчальний посібник з тестовим комплексом на CD / Третяков О.В., Зацарний В.В., Безсонний В.Л. / за ред. К.Н. Ткачука. – К.: Знання, 2010. – 167 с. + компакт-диск.

5. Охорона праці в галузі (для спеціальності «Металургія чорних металів») : навчальний посібник / В. П. Полетаєв, О. А. Крюковська / під ред. д.т.н., проф. А. П. Огурцова. — Дніпродзержинськ : ДДТУ, 2015. — 363 с. Режим доступу: <http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/5/23/5-23-b.pdf>

6. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. – 4-те вид., допов. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://rada.gov.ua>, <https://zakon.rada.gov.ua/> – Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

2. <https://dsp.gov.ua/> – Офіційний сайт Державної служби України з питань праці.

3. <https://www.dsns.gov.ua/> – Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

4. <http://www.fssu.gov.ua/> – Офіційний сайт Фонду соціального страхування України.

5. <https://www.me.gov.ua/> - Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.06-05.01/184.00.1/ М/ОК1-2023
	Екземпляр № 1	Арк 12 / 12

6. http://www.sop.zp.ua/norm_zakon.php - Закони і Кодекси України.
7. http://www.sop.zp.ua/norm_npaop01.php - Нормативно-правові акти з охорони праці.
8. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
9. Бібліотечно-інформаційний ресурс (книжковий фонд, періодика, фонди на електронних носіях тощо) бібліотеки Житомирської політехніки, Житомирської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Олега Ольжича (<http://www.lib.zt.ua/>, 10014, м. Житомир, Новий бульвар, (0412) 37-84-33), Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua/>, Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3 +380 (44) 525-81-04) та інших бібліотек .
10. Інституційний репозитарій Державного університету «Житомирська політехніка» (наукові статті, автореферати дисертацій та дисертації, навчальні матеріали, студентські роботи, матеріали конференцій, патенти, комп'ютерні програми, статистичні матеріали, навчальні об'єкти, наукові звіти).